

номіки, слід зазначити, що дані злочинні прояви сягають собою дедалі більшу загрозу національній безпеці. Ця проблема потребує розроблення плану боротьби зі злочинністю на рівні можливих законодавчих та унормованих дій з боку компетентних правоохоронних органів, вона вимагає дослідження основних факторів, умов, причин та ознак вчинення протиправних діянь, з висновків проведених досліджень, необхідне створення профілактичних дій, заходів запобігання та протидії. З теоретико-правової точки зору слід зазначити про необхідність редагування законодавства, яке регулює саме економічні відносини, запровадження жорстких санкцій до винних осіб.

Наразі дана наукова проблема є недостатньо вирішеною, тому становить собою підґрунтя для подальших наукових досліджень та розробок.

1. Статистична інформація про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності за поточний 2020 рік // Генеральна прокуратура України. URL: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

2. Кримінологія: Навч. посіб. // Ю. Ф. Іванов, О. М. Джужа. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 192 с.

3. Аналіз та прогнозування злочинності: Навч. посіб. // К. В. Юртаєва, Т. А. Шевчук. – Х.: ХНУВС МВС України, 2012 р. – 11 с.

Ханчич В.В., студент
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КІЛЬКІСНО-ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ТЕРОРИСТИЧНИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ

Майбутнє членство в Європейському Союзі та інтеграція до євроатлантичного безпекового простіру потребує новаторських ідей та великомасштабних змін усталених життєвих цінностей, докорінного переосмислення буття та бачення світу. За сім років, починаючи з 2014 по сьогодні, Україна пройшла тернистий шлях до своєї жаданої мрії - бути вільною, демократичною, європейською країною, і продовжує відстоювати та боротись за свої інтереси.

Головною перепоною, з якою зіткнулась Україна, стала збройна агресія з боку Російської Федерації, терористична діяльність з ознаками гібридної війни, що завдала великих втрат серед цивільного населення та непоправних наслідків для економіки на десятки років вперед. Відтоді тероризм у всіх його формах та проявах став однією з головних загроз національній безпеці України та безперечно питанням номер один для якомога швидшого вирішення.

Однак, потрібно зауважити, що питання тероризму є вкрай важливим не тільки для України, але й для всього світу, оскільки технології не тільки пок-

ращують життя, але й створюють нові інструменти для впливу і вчинення злочинів. Терористична діяльність різних угруповань на початку ХХІ століття мала вигляд здебільшого насильницько-озброєного характеру, зокрема, вчинення вибухів, обстрілів, захоплення заручників. З розвитком інформаційного світу тероризування відбувається у вигляді кібератак, посягань на об'єкти критично-важливих інформаційних інфраструктур.

У сучасних умовах Україна не поступається іншим державам світу у вчиненні подібних терористичних злочинів на своїй території, маючи, на жаль, доволі великий багаж різних його форм та проявів. За 2019 рік у глобальному індексі тероризму Україна посіла 24-те місце із 138 країн світу і належить до країн з високим впливом тероризму на політику і життя суспільства [4]. Для того, щоб пізнати істину природу терористичної діяльності необхідно попередньо та обов'язково здійснити аналіз її сучасного стану й тенденцій розвитку. В умовах постійної ескалації збройного конфлікту на сході України, посилення активності терористичної загрози у світі таке дослідження є вкрай потрібним для розуміння напрямів поширення і заходів протидії.

Для вимірювання злочинів за допомогою аналізу статистично значущих кількісних та якісних показників необхідно, посилаючись на чинні норми КК України, виокремити ряд злочинів та статей, які безпосередньо вказують на діяльність пов'язану з тероризмом. Зокрема, Кримінальний кодекс України (далі – КК України) наводить такий перелік статей: терористичний акт (ст. 258 КК України); втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258¹ КК України); публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258² КК України); створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258³ КК України); сприяння вчинення терористичного акту (ст. 258⁴ КК України); фінансування тероризму (ст. 258⁵ КК України) [3]. Дослідження статистичних даних терористичних злочинів здійснюються виходячи із кількісних, якісних та кількісно-якісних показників, де кількісні показники представлені рівнем злочинів, рівнем судимості. Якісний показник – структура злочинів, а кількісно-якісний показник складає динаміку та географію терористичних злочинів [1, с. 159]. Так, за офіційними статистичними даними Генеральної прокуратури про стан злочинності впродовж 2013-2020 рр. за статтями 258-258⁵ КК України була вчинена така кількість кримінальних правопорушень [5]:

Кваліфікація/ період	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ст. 258 КК України	4	1499	1295	1865	1385	950	909	465
ст. 258 ¹ КК України	0	7	1	2	1	0	1	0
ст. 258 ² КК України	1	4	4	2	0	5	2	5
ст. 258 ³ КК України	1	478	849	391	277	175	164	123
ст. 258 ⁴ КК України	0	11	7	1	2	0	1	1
ст. 258 ⁵ КК України	1	54	138	84	74	51	33	37
Усього	7	2053	2294	2345	1735	1811	1110	637

Виходячи із статистичних даних можна побачити, що до початку Анти-терористичної операції на сході України рівень терористичних злочинів був низьким. Однак, з початком 2014 р., рівень розглянутих злочинів значно збільшився. За 2014-2020 рр. (за шість років) усього було обліковано 11 359 кримінальних правопорушень. Якщо загалом розглядати таке явище як тероризм для українського суспільства, то до 2014 р. воно мало поодинокий, незначний характер. За останні три роки ми можемо побачити позитивну динаміку зниження рівня вчинених терористичних актів, особливо за 2020 рік. Після подій на сході України тероризм став чи не найбільшою проблемою сьогодні, оскільки немає чітких границь та часу, підступний і непередбачуваний, що робить його вкрай складний для виявлення та своєчасного попередження.

До ключових питань, які можуть впливати на кваліфікацію є неоднозначність у застосуванні понять «ДНР» і «ЛНР» як терористичних організацій. Наступне – це визначення рівня латентності для деяких терористичних злочинів. Це викликано, насамперед тим, що залишається відкритою проблема визначення кримінологічних індикаторів, що дозволяють уявити дійсні обсяги поширення явища злочинності в суспільстві з урахуванням масштабів латентності [2, с. 111].

Також чимало проблемних питань виникає з самим виявленням осіб, котрі вчинили досліджувані злочини. Статистичні дані за 2014-2020 рр. показали, що правоохоронними органами було обліковано близько 11 359 терористичних злочинів, з яких виявлено усього 1454 осіб, що їх вчинили. Прослідковується низький потенціал щодо виявлення і розкриття кримінальних злочинів серед правоохоронних органів. В першу чергу, це пояснюється тим, що більшість кримінальних правопорушень відбувається особами, які знаходяться поза межами підконтрольних територій, як то обстріл військовослужбовців ЗСУ або населених пунктів біля лінії розмежування в зоні ООС. Саме через ці особливості та ряд інших причин виникає такий розрив між кількістю облікованих терористичних злочинів та кількістю виявлених осіб, які їх вчинили.

Тож, після проведеного аналізу стану злочинів, пов'язаних з тероризмом можна зазначити, що за останні роки відбулось суттєве зниження рівня таких злочинів. Однак, враховуючи вищевикладені обставини, що впливають на облік статистичних даних, рівень латентності ми не можемо висвітлити остаточної картину. Як казав видатний німецький письменник, мислитель, філософ Йоганн Вольфганг фон Гете: «Кажуть, що числа правлять світом. Ні, вони тільки показують, як правити світом».

1. Батиргарєєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціальноправові та кримінологічні проблеми : монографія. Харків: Право, 2009. 576 с.

2. Головін Б. М. Латентний вимір корисливої насильницької злочинності в Україні. Юридична Україна. 2009. № 6. С. 110–116.

3. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 10.04.2021)

4. Україна поліпшила позиції у «рейтингу тероризму». *Слово і діло*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/11/20/novyna/bezpeka/ukrayina-polipshyla-pozycziyi-rejtynhu-teroryzmu> (дата звернення: 11.04.2021)

5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за 2013-2020 роки. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 26.04.2021)

Хмеленко К.М., студентка
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Орлова О.О., к.ю.н., доц.,
доцент кафедри загальноправових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРАВО НА ПРИВАТНУ ВЛАСНІСТЬ ТА ВІЛЬНУ КОНКУРЕНЦІЮ: ІСТОРИЧНІ СКЛАДОВІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Протягом кількох десятиліть суспільні відносини у світі розвиваються під впливом інтеграційних процесів. Позитивним є те, що Україна також долучилася до них. У 2014 році підписано Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі - ЄС) [1], а у 2019 році у Конституції України [2] з'явилося законодавче закріплення європейського курсу нашої держави.

Одним з критеріїв вступу до ЄС економічний, під яким слід розуміти існування життєздатної ринкової економіки та здатність протистояти тиску конкуренції та ринкових сил в рамках Союзу.

Для кращого розуміння стану та перспектив відповідності цьому критерію, є потреба дослідити історичні складові радянського минулого щодо економічних прав, а саме право на приватну власність та вільну конкуренцію.

Право власності трактується як сукупність правових норм, які закріплюють, регулюють та охороняють стан присвоєності матеріальних чи інших благ конкретним особам. Власник користується цими нормами на свій розсуд, незалежно від волі інших осіб. Власність передбачає володіння, користування та розпоряджання майном. Відповідно виділяють основні правомочності власника. По-перше, це право володіння, тобто юридично забезпечена можливість фактично утримувати своє майно. По-друге, це право користування – надана законом можливість власнику отримувати з належного йому майна корисні властивості для задоволення своїх особистих і майнових пот-